

Inka Hopsu vihr

Kirjallinen kysymys pysyvän oleskeluluvan myöntämisestä AMK-tutkinnon suorittaneille ulkomaalaisille

Eduskunnan puhemiehelle

Kansalliseksi tavoitteeksi on Suomessa asetettu, että 75 prosenttia valmistuvista kansainvälisistä opiskelijoista työllistyisi Suomen työmarkkinoille valmistumisen jälkeen. Tämä vaatii kuitenkin vielä työtä, sillä vasta hieman yli puolet työllistyy Suomeen. Luku ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden kohdalla on lähes 55 prosenttia, mikä on hieman yliopistotutkinnon suorittaneita korkeampi. Muista kuin EU/ETA-maista tulevat opiskelijat työllistyvät Suomeen hiukan paremmin kuin EU/ETA-maista tulevat opiskelijat.

Sisäministeriön esitysluonnoksessa esitetään mahdollisuutta pysyvään oleskelulupa suomalaisessa korkeakoulussa ylemmän korkeakoulututkinnon tai yliopistojen kandidaatintutkinnon suorittaneille. Samaa mahdollisuutta ei ole esityksessä ulotettu ammattikorkeakoulusta valmistuville. Tämä asettaa opiskelijat keskenään eriarvoiseen asemaan heikentäen samalla AMK-tutkinnon vetovoimaa kansainvälisten opiskelijoiden silmissä.

Esitys tarkoittaisi sitä, että AMK-tutkinnon suorittaneilta edellytettäisiin käytännössä aina neljän vuoden mittaista oleskelua Suomessa määräaikaaisella luvalla sekä riittävää palkkatasoa pysyvän oleskeluluvan saamiseksi, toisin kuin yliopistotutkinnon suorittaneiden kohdalla.

Korkeakouluista valmistuneiden kansainvälisten opiskelijoiden sijoittumisessa Suomen työmarkkinoille on haasteita paitsi töiden löytämisessä myös siinä, työllistyykö omaa koulutustasoaan vastaaviin tehtäviin.

Akava Worksin mukaan vuonna 2022 toisesta EU-/ETA-maasta saapuneista ulkomaalaisista korkeakouluopiskelijoista lähes puolet oli muuttanut pois Suomesta vuoden kuluttua valmistumisestaan, kun EU-/ETA-maiden ulkopuolisista vain vajaa viidennes oli muuttanut maasta pois. On arvioitu, että korkeakoulututkinnon suorittaneista ulkomaalaisista muuttaa pois Suomesta vuosi tutkinnon jälkeen jopa useampi kuin joka kolmas. Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL:n ja Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK:n tutkimuksen (2025) mukaan yli kolmasosa kansainvälisistä opiskelijoista koki, että vaikeudet saada pysyvä oleskelulupa tai kansalaisuus vähentävät hakukkuutta jäädä Suomeen.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, työ- ja elinkeinoministeriön, Business Finlandin ja neljän suuren kaupungin Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimuksen mukaan noin kolmannes kansainvälisistä opiskelijoista arvioi mahdollisuutensa edetä uralla Suomessa heikoksi. Akava

Kirjallinen kysymys KK 24/2025 vp

Worksin mukaan koulutustasoaan vastaavissa töissä työskenteli Suomessa vuosi valmistumisen jälkeen vain neljäsosa ulkomaalaisista vastavalmistuneista. Suomen kansalaisilla vastaava osuus on kolme viidestä.

Tilanne vaihtelee myös koulutusalan mukaan. Esimerkiksi ICT- sekä terveys- ja hyvinvointialoilla noin 40 prosenttia ulkomaalaisista vastavalmistuneista on vähintään asiantuntijatason töissä vuotta myöhemmin, kun palvelualoilla vastaava lukema on vain kuusi prosenttia.

Ammattikorkeakouluja on päättäjien ja ministeriöiden taholta ohjattu lisäämään merkittävästi koulutusperäistä maahanmuuttoa ja helpottamaan näin Suomen taloutta haastavaa osaa- ja teki-jäpulaa. Ammattikorkeakoulut ovat kasvattaneet kansainvälisten opiskelijoiden määrää ja lisänneet opiskelijoiden työllistymistä tukevia toimia. Korkeakouluopiskelijoita erilaisiin oleskeluoi-keuksiin jakava lakiesitys on ristiriidassa niin oikeuskäsityksen kuin asetettujen korkeakoulupo-liittisten tavoitteiden kanssa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi hallitus ehdottaa rajausta, jossa ulkomaalaiset ammattikorkeakouluissa tutkinnon suorittaneet saavat yliopistotutkinnon suorittaneita heikommat mahdollisuudet pysyvän oleskeluluvan saamiseen,

onko hallitus valmis muokkaamaan esitystä ja

millä toimilla hallitus aikoo nostaa Suomessa tutkinnon suorittaneiden ulkomaalaisten työllistymisprosentin tavoiteltuun 75 prosenttiin?

Helsingissä 14.2.2025

Inka Hopsu vihr